

r praten, niet
n men „win-
t. 12:5, 6).
ften voor de
n voor eigen
Hier is het.
een of ande-
rijke reederij-
ven zin is,
een grootere
n doet. Welke
in tijden van

e dwangvoor-

mer" van het
ten tenslotte
en den Rabbi.
eren aan wie
een messiaan-
ts moest uit-
— stonden
anen, dan de
treth om zich

machtbebers
hen liet ge-
Niet lang
in een nalf
genblik is niet
pige Judas in
i, dat hij naar
er dat zwaard

oodig wesen".
teer niet naar

zelf niet hōe.
K. S.

orps

nog in vrien-
van den boek-
voor het be-
„Belijden en
(1951); door
14.—; van ge-

ronde f 611.24

van harte be-
K. S.

INSLEVEN

uis

ad geen

iets heel ge-
vereld, zooals
len; het bloot

n Kain werd

as een zekere

ulus verkoos

ma had geen

o diep grijpt
en ons bij het
realiteit daar-
grootte ernst.
komt er b.v.
ing getrouwd
rdt de vraag
het nu „ja”
kennisgeving
er en als het
Maar verder

en de vrouw
geen kinderen
eerste geval:
al: „Wel jam-
tot ons door
nderwerp.

teren. Een in-
tensch was in
d het hare te
uit eigen bor-
ederliefde het
lken dag weer
ar mah daar-
grijpt al! het
ler, zijn vader
igt met: „het
e zeggen!” —
or, Elken dag
g ligt te slui-
geheimen van
nden; of het,
rader op stap
van innerlijke

vreugde en moedertrots. Zelfs de oogenblikken, dat ze verdriet van haar kind beleefde, of er zich ongerust over meent te moeten maken, maken de vreugde, als die wolkjes weer wegdrijven, des te intenser.

Hoe is het haar een weelde al haar zorg er aan te geven: het te voeden en te kleden, met het beste en mooiste wat ze geven kan. Ze leeft in haar kind, en haar gedachten zijn den tijd graag vooruit: ze ziet het al groot worden, en bouwt voor hem reeds een schoone toekomst. En als ze zich realiseert, hoe het ook anders kan komen, anders dan zij zich zoo graag voorstelt, dan werpt ze haar zorgen op den Heere, en omvat het met haar liefde, en haar gebed.

En als dan op haar eersteling, een tweede, een derde volgt, dan mogen de zorgen meerder worden, maar ook de rijkdom der moedervreugde neemt toe: moeder van vele kinderen — welk een weelde.

En wat we van de moeder schreven, geldt in niet mindere mate van den vader. Al spreken we, voorgaand door de dichters, vaker van moederliefde dan van vaderliefde! Maar daarvoor bestaan geen redelijke gronden. Ten eerste is er nog geen liefdemeter uitgevonden; ten tweede moge zich de liefde bij den een anders uiten dan bij den ander; en is mogelijk ook anders gericht, maar voor beiden zijn de kinderen schatten; voorwerpen van een innige liefde. En zooals man en vrouw één zijn, zoo is ook hun liefde tot hun kinderen één.

Peninna had kinderen; harer was de rijkdom, het leven der liefde, dat elke moeder kent als een onuitspreklijke gave Gods.

Maar Hanna had geen kinderen.

Waarnaar ze, nog maagd, in een onbestemd verlangen als naar een vage, verre heerlijkheid had uitgezien; wat ze, bruid geworden, hartstochtelijk be-

geerde; zonder hetwelk ze zich de toekomst nauwelijks kon denken — dat bleef haar ontzegd.

De hoop, telkens uitgesteld, kwinde ten slotte nog. Waarom zou zij nog hopen? Tot ze het de menschen hoorde zeggen, zeggen zonder woorden: „Hanna krijgt zeker geen kinderen!” „Ja stellig, ze hadden het erover, als zij voorbijging.” Wat zij zich zelf nauwelijks durfde bekennen, hoewel ze het wist — dat hadden de menschen, familie en vreemden, allang vastgesteld, als een nuchter feit: Hanna bleef kinderloos. Er zijn nu eenmaal twee soorten van vrouwen: sommigen, die wel kinderen, anderen, die geen kinderen krijgen. En ja, het was duidelijk geworden, langzamerhand: Hanna behoorde tot de laatsten.

Hoe leeg bleef haar tent en hoe stil. Geen gekraai van blijde kinderstemmen! Voor haar vielen geen kleertjes te maken of te verstellen; nooit hing bij haar kindergoed op de lijn; bij haar geen vriendinnen, die eens kwamen informeren, hoe de kleine het maakte. Als de man aan zijn werk was, kon ze niet met haar eigen kind gaan wandelen; eerst het netjes aankleden, en dan er mee op stap! Anderen wel en zij niet. En omdat zij zelf geen kinderen had, kwamen er ook geen kinderen bij haar thuis. Nooit kon zij haar man hun kind in de armen leggen, en er zich inwendig in verkleuteren, hoe een glimlach van geluk en trots zijn gelaat verheerlijkte, als zijn blik met welgevallen rustte op hun kind, of als hij er mee speelde.

Zij voelden en wogen elkaars verdriet — maar durfden er nauwelijks over spreken.

Eenzaam was ze; waarvoor leefde ze, vroeg ze zich zelf af; haar blijde verwachting was vergaan; zeker, Peninna had kinderen, maar zij, Hanna, had geen kinderen — zoo zeiden de menschen; zoo was het!

HUISMAN.

De kwestie van het evangelisten-ambt (XII)

ZENDING EN EVANGELISATIE

§ 5. DE VERHOUDING TUSSEN DEN EVANGELIST EN DE OVERIGE BIJZONDERE AMBTS-DRAGERS.

Er is nog een punt van gewicht, n.l. de verhouding tusschen den evangelist en de overige bijzondere ambtsdragers. Men kan immers de vraag opwerpen en ze is ook naar voren gebracht, of de bijbelsche gegevens inzake den evangelist en zijn ambtsnaak niet uitwijzen, dat hij „slechts” helper van de apostelen is geweest, zoodat met het verdwijnen van het apostolaat ook de evangelist heeft opgehouden, en ook of uit de bijbelsche gegevens niet mag worden geconcludeerd, dat de ambtsnaak van den evangelist practisch samenvalt met die van den „herder en leeraar”, zoodat het evangelisten-werk van eertijds in het heden door de dienaren des Woords kan en moet voortgezet worden. Vandaar dat het noodig is dit apart onder oogen te zien en derhalve te vragen, hoe de verhouding tusschen den evangelist en de overige bijzondere ambtsdragers is geweest.

A. In de eerste plaats zullen wij dan dienen te letten op de verhouding tusschen den evangelist en de apostelen.

Het meerderheidsrapport heeft daaraan ook aandacht geschonken. Op bl. 9 wordt, gelijk boven reeds werd gerefereerd, gezegd, dat apostelen en profeten met het vervullen van hun opdracht en met de voltooiing en teboekstelling van het apostolisch-prophetische Woord hebben afgedaan. „Maar van de evangelisten geldt alleen dan hetzelfde, indien het specifieke van hun ambt ligt in de gebondenheid aan de personen der apostelen (in plaats van aan hun universele, voor de kerk tot het wereldeinde geldende opdracht) tijdens hun leven, respectievelijk nog kort na hun dood”.

Die vraag nu wordt door de deputatenmeerderheid op bl. 10 nader behandeld. En dan sluiten ze zich aan bij de derde conclusie van Gerh. Huls in diens reeds gememoreerd artikel: „Hoewel zij (n.l. de evangelisten) uiteraard in nauw contact met de apostelen staan, verrichten zij toch zelfstandig hun dienst: Evangelieverkondiging, Doop, grondleggende en gemeentestichtende arbeid”. Ofschoon genoemde deputaten het woord „contact” te slap en te algemeen vinden, zijn ze van oordeel, dat die belangrijke mate van zelfstandigheid te zeer miskend is. Philippus werkt, volgens Hand. 8, goeddeels zelfstandig, is niet door de apostelen uitgezonden en van voorafgaand overleg of werkverdeling is geen sprake. Hij werkte „zelfstandig”, want hij verkondigt het Woord en bedient den doop. „Goeddeels” zelfstandig, want de apostelen moeten komen om den Heiligen Geest te geven. Dit laatste beteekent niet, dat het evangelistenambt dus afhankelijk is van het apostolaat, want ook de andere ambtsdragers kregen geen van alle op dezelfde wijze als de apostelen de beschikking over den Heiligen Geest (Joh. 20:22).

Verder betogen de deputaten, dat in de nieuwtestamentische kerk de bijzondere ambtsdragers allengs meer zelfstandige, geestelijke bevoegdheid verkrijgen (2 Tim. 1:6, 14). Zoo is ook Barnabas apart zelfstandig opgetreden (afgezien van de vraag of dat afkeuring verdiende) (Hand. 15:39). Vergelijk ook 2 Tim. 4, waar Paulus vermeldend van sommiger afreizen (zooals Crescens en Titus) toch ook Timotheus

voor de toekomst instrueert, wat toch wordt gedaan in de verwachting, dat ook na Paulus' dood dat werk van de evangelisten zal worden voortgezet. Vandaar dat door de meerderheid van deputaten de stelling van Prof. Sillevis Smitt, dat met het apostolaat ook de evangelisten verdwijnen, wordt gewraakt, en zij het evangelisten-ambt als een duurzame Pinkstergave van den verhoogden Christus beschouwt.

De minderheidsnota van Ds v. d. Waal gaat op dit punt niet nader in.

Wij zullen, om te zien, of de deputatenmeerderheid al dan niet een juiste conclusie heeft getrokken, enkele gegevens der Schrift nader dienen te bezien.

1. We beginnen met de verhouding tusschen Philippus en de apostelen. Blijkens Hand. 8 preekt en doopt hij, doet hij dus aan gemeentestichtenden arbeid (vergelijk Hand. 8:5, 12, 13, 40; 9:31), en dat zonder door de apostelen, noch door een gemeente uitgezonden te zijn, zonder dat ook een werkverdeling is getroffen. Wat beide wel aan de vervolging in Jeruzalem zal toegechreven moeten worden (Hand. 8:4; 11:19); zoodat ook Philippus overhaast is „gevlucht”.

Philippus doet dus wat ook de apostelen doen: preeken, doopen, gemeenten stichten; ook verrichtte hij genezingswonderen (Hand. 8:7); daaruit blijkt, dat hij, evenals de (of: sommige) apostelen „charismata” (bijzondere genadegaven) heeft ontvangen. Dat alles, wat een deel van het apostolische werk is, kan Philippus zelfstandig, zonder leiding van de apostelen, verrichten.

Nu vestigt het meerderheidsrapport de aandacht op Hand. 8:14—17 en ontleent daaraan de reden om te zeggen: „goeddeels” zelfstandig. Uit de genoemde verzen blijkt ons, dat er apostolische controle is op Philippus' werk: Petrus en Jo-

hannes worden op visitatie uitgezonden. In Hand. 11 vs 22 lezen we van een dergelijke deputering door de kerk van Jeruzalem: en dan wordt geen der apostelen naar Antiochië afgevaardigd, doch Barnabas. Deze was in de kerk van Jeruzalem een vooraanstaand lidmaat (Hand. 4:36, 37; 9:27; 11:25), doch of hij een ambt, en zoo ja, welk ambt in de kerk daar heeft bekleed, wordt niet vermeld; pas in de kerk van Antiochië heet hij „profeet en leeraar” (Hand. 13:1). Wij kunnen derhalve niet zeggen: het toezicht op het „zendingswerk”, dat de evangelisten verrichten, is uitsluitend apostolisch. Doch wel mogen we op grond van de gegevens der Schrift zeggen: de kerk van Jeruzalem houdt toezicht op het „zendingswerk” dat door hen, die van haar zijn uitgegaan (niet: uitgezonden) wordt verricht en daartoe worden niet alleen apostelen ter inspectie afgevaardigd. Derhalve is het belangrijkste en ook het vaste punt: de kerk houdt toezicht op het „zendingswerk”.

In Hand. 8:14—17 is het tweede, dat de apostelen Petrus en Johannes moeten komen om de tot Christus bekeerden den Heiligen Geest te schenken. Het meerderheidsrapport wijst daarop door te zeggen: dat kon Philippus niet en daarom werkte hij niet geheel, doch „goeddeels” zelfstandig, zoodat er nog in dezen verband met de apostelen (noodzakelijk) is.

De vraag is: wat dienen we hier in Hand. 8:15—17 onder „het ontvangen van den Heiligen Geest” te verstaan? Dat kan niet beteekenen: er waren daar nog geen werkingen des Geestes. Want het Woord was gepredikt, er was bekeering gekomen en gedoopt. Prof. Grosheide denkt in zijn verklaring van deze verzen aan een „herhaald Pinksteren”, een inwoning-nemen des Geestes in de pas bekeerden en in de pas geestichte gemeenten. In vs 17 staat dan ook, dat de Geest kwam; we lezen niet hoe, maar 't was waarneembaar. In Hand. 10 gaat het weer anders toe: daar komt de Geest onder de prediking van Petrus, zonder handoplegging en vóór den doop! En blijkens vs 46 is daar herhaling van het Pinksterwonder der „talen” of „tongen”. Kan zulks ook in Hand. 8:17 zijn bedoeld, al wordt dat niet vermeld?

Omdat we in Hand. 8 toch ook ontegenzeggelijk van doen hebben met een bijzonder komen des Geestes en niet met het „gewone” komen van dien Geest met de prediking, de bekeering en den doop mee, zouden we daaruit niet iets willen concludeeren met betrekking tot de verhouding tusschen evangelist en apostel, al moeten we toegeven, dat het „bijzondere” komen van den Geest zoowel hier als elders (Hand. 10:46) in verband staat met het komen van de apostelen ter plaatse.

Wij kunnen nu met betrekking tot Philippus' evangelistenwerk concludeeren: hij preekt en doopt, hij sticht gemeenten, en dat alles onafhankelijk van de apostelen, maar er is wel van de apostelen (Hand. 8:14 v.v.) en van de plaatselijke kerk van Jeruzalem, van welke hij is uitgegaan (niet: uitgezonden), toezicht op zijn werk. En tenslotte: dat preeken en doopen door hem is het preeken en doopen, dat ook de apostelen doen. M.a.w. het preeken en doopen is niet uitsluitend het werk der apostelen: dat deel van het apostolisch werk kan dus op anderen overgaan. En de apostelen en de kerk erkennen dat, want „over”-doopen is in Hand. 8 niet geschied. We laten nu de „genezingswonderen” buiten beschouwing; ze zijn bijzondere gaven, welke niet alleen aan de apostelen en de evangelisten werden geschonken, niet alleen aan bijzondere ambtsdragers. Want de gave der genezing behoort tot de groep bijzondere gaven zooals: „tongen”-spraak, uitlegging van „tongen”-spraak, profetie enz.

J. FRANCKE.

Bestrijding gehandhaafd (II)

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

De heer Amelink, zijn critiek op ons artikel in het Jubileumnummer vervolgende, beticht ons van onwaarheid bij onze bewering, dat, wanneer men, ook bij het C.N.V., rept van Christelijke beginselen, men volstaat met een summier verwijzing naar die beginselen, zonder, zooals wij schreven, door noodzakelijk, critisch en diepgaand onderzoek den gedetailleerden inventaris van die christelijke beginselen op zijn werkelijke waarde en op zijn reëel en onbetwistbaar begrepen-zijn in Gods Woord als eenige norm en waardemeter ook voor het waarlijk christelijk karakter van die beginselen te gaan onderzoeken.

Hij wil die onwaarheid bewijzen door een citaat uit het boekje „Uw belijdenis, beleven”, welk citaat wij hierbij laten volgen:

„God de Heere heeft Zijn ordinantiën gegeven voor elk levensgebied, voor elken levenskring. Het principieel verschil tusschen voorstanders van Christelijke en voorstanders van niet-Christelijke vakbeweging ligt niet hierin, dat beide eigenlijk hetzelfde willen, maar dat dan bij de Christelijke vakbeweging het geestelijke voorop gaat; maar het verschil ligt daarin, dat wij de oplossing der maatschappelijke vragen willen trachten te verkrijgen door toepassing van de beginselen van Gods Woord in het maatschappelijk leven; dat wij dus de maatschappelijke vragen willen bezien bij het licht van dat Woord, erkennende, dat in ons menschen geen licht is dan alleen door Gods genade, terwijl tegenstan-

ders der Christelijke vakbeweging meenen, bij het behartigen der stoffelijke belangen Gods Woord en het licht van dat Woord niet noodig te hebben. Men meent daar wel buiten te kunnen; men oordeelt, dat Gods Woord ons te dien opzichte niets te zeggen heeft”.

De heer Amelink schrijft dan: „het is dus niet waar, dat het C.N.V. het gelaten heeft bij een summier verwijzing naar de Christelijke beginselen”. Na kennisneming van dit citaat kan ik niet anders doen dan constataren, dat in betrekking tot dat door mij noodzakelijk geoordeelde onderzoek van dien gedetailleerden inventaris van Christelijke beginselen, de zaak met voorgaande woorden nog even summier gebleven is als ze voordien was. Men spreekt van de beginselen van Gods Woord. Vraag: welke zijn die beginselen? Men spreekt van een onderzoek bij het licht van Gods Woord? Vraag: wat is dit licht van Gods Woord? De Barthiaansche voorlichter in het C.N.V. zal van dit licht spreken als van een plotseling inslaanden bliksem; zijn Gereformeerde collega zal moeten spreken van een doorlopend schijnend licht, dat ons levenspad bestraalt, van een licht, dat er is en dat ik moet zoeken. De bliksem kan men niet zoeken, die verschijnt onverwacht. Wanneer wij den vinger legden op dat al maar reppen van christelijke beginselen en daarbij maar niet in het algemeen daartegen bezwaar maakten, doch concreet met deze toespraak

„men heft de leus der christelijke naastenliefde en van de waarde van den mensch en van diens vermeende rechten aan“, dan bedoelden wij daarmee dit: laat men nu eens uit Gods Woord antwoorden, dat God in Zijn Woord van ons eischt, dat de arbeider in het bezit moet komen van een medezeggenschap, die een medebeslissingsrecht inhoudt, omdat dit een eisch, dus een eisch van Gods Woord is, om christelijke naastenliefde te bewijzen. Van onzen kant willen wij wel eens op iets anders de aandacht vestigen en dan wel hierop, dat als de Apostel Paulus in Romeinen 13 die door den Heiland ook reeds gegeven samenvatting in hoofdsom van de wet geeft: Gij zult den naaste liefhebben gelijk uzelf, daaraan vlak voorafgaand dit woord staat: „Zoo geeft dan een iegelijk, wat gij schuldig zijt, schatting wien gij de schatting, tol wien gij den tol, vreeze wien gij de vreeze, eere wien gij de eere schuldig zijt. Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben; want die den ander liefheeft, die heeft de wet vervuld“. Wanneer wij dan ook opkomen voor de handhaving der ordinantie Gods, dat de rentmeester over het goed Gods niet gehinderd worde in de uitoefening van zijn ambtstaak tegenover God en menschen, dan steunt dit ook op dit woord. Zich voegen onder het gezag van den ondernemer moet ook zijn: betooning van christelijke naastenliefde, vervulling van de wet.

Wanneer wij de geschriften van het C.N.V. doorlezen, treft het ons telkens, dat men den mond vol heeft over de christelijke, maatschappelijke beginselen, alsof dat vaststaande begrippen zouden zijn, die ons houvast geven in het leven. Doch wanneer ik op de praktijk let, betwijfel ik dat ten eerste: Wanneer ik den heer Ruppert in zijn brochure „Vakbeweging en Christelijke roeping“ op blz. 24 hoor pretendeeren, dat „de Christelijke vakbeweging een Christelijke organisatie wil zijn, die haar optreden op het gebied van het bedrijfsleven wil laten beheerschen door de Christelijke, maatschappelijke beginselen“ en ik lees in dezelfde alinea, aan deze woorden voorafgaand het volgende: „De Christelijke vakbeweging is geen kerk. Zelfs rijst de vraag, of zij een organisatie van Christenen is. Wij weten het niet“, dan kan ik geen waarde hechten aan de betuiging van een beweging, bestaande uit zulk een onbepaalde, gemêleerde massa van Christenen en mogelijke niet-Christenen, dat zij haar leven wil laten beheerschen door de Christelijke, maatschappelijke beginselen, zoowel wat dat beheerschen als wat die beginselen zelf betreft.

De heer Amelink komt vervolgens te spreken over den grondslag van het C.N.V. en zegt dan, dat het „C.N.V. dertig jaar op dien „slappen“ grondslag zijn arbeid heeft verricht. Het spreekt vanzelf, dat door het Vakverbond wel eens fouten zijn gemaakt. Maar wij meenen — in alle bescheidenheid, want ook dat was genade — te mogen zeggen, dat al die jaren de bazuin van het Vakverbond geen onzeker geluid heeft laten hooren. Wij meenen te mogen zeggen, dat het zijn reformatorischen arbeid, als Christelijk-sociale organisatie, op zijn terrein heeft verricht, overeenkomstig de eischen van het Woord Gods“. Mijn geachte opponent gebruikt hier twee beelden, het beeld van den grondslag en dat van de bazuin. In beeld en toepassing lijkt mij dat verwarrend te werken. Wanneer ik een poging doe om deze beide beelden samen te vatten, dan doen wij, naar het mij voorkomt, den schrijver geen onrecht, wanneer wij hem dit hooren zeggen: Wij hadden die dertig jaar lang wel een vrij slappe en gammele bazuin, maar wij hebben er toch maar al dien tijd goed en zuiver op mogen blazen. Vooropgesteld, dat wij geen meester zijn in muziek-kennis, ook al raken onze vingers wel eens de toetsen, zooveel kan toch wel verantwoord gezegd worden in dit opzicht, dat hier twee mogelijkheden liggen: Men kan een gammele bazuin hebben, en wellicht toch goed en zuiver geluid eruit voorttooveren, maar dat hangt dan af van de vaardigheid en muzikaliteit van den blazer. Men kan ook een technisch prima apparaat hebben en daaruit een schel, valsch of zwak geluid voortbrengen, ook dat is dan een gevolg van het geknoel en de onmuzikaliteit van den blazer. De zaak wordt dus beheerscht door: kennis en thema, met technische vaardigheid, welke laatste hier overigens buiten beschouwing kan blijven. Wanneer wij nu dit beeld gaan transposeeren op de werkelijkheid, die wij in deze zaak voor oogen hebben, het C.N.V. en zijn boodschap, dan meenen wij te mogen vragen: gij spreekt ons van Uw zuiver bazuingeluid, van Uw boodschap, doch zeg ons, wie zijn toch de blazers, de leden van Uw organisatie, waarvan ge zelf zegt te betwijfelen, of het een organisatie van Christenen is? En hoe staat het met hun kennis van het thema? Welk is toch dat thema, maar niet zoo wat onzeker voorge-neurd, maar behoorlijk in muziekschrift op blad gezet. Welke is de concrete boodschap, met redenen omkleed, die zij moeten doorgeven? Moeten we niet verwachten, dat het een cacophonie van klanken zal worden, met een verloren gaan van de harmonie der tonen, wanneer al die meer dan 100.000 blazers van U, begrepen onder den verzamelaar „protestantsch-christelijk“, aan het blazen gaan? Wat voor een bazuingeluid zal dat worden b.v. bij die blazers, die des Zondags het scheldsrechtfluitje beblazen op het voetbalveld — wij spreken over concrete zaken — en die gij vervolgens Uw bazuin in de hand drukt met de opdracht tot blazen, tot het blazen van het zuivere

geluid? Op deze wijze verkrijgt men niets anders dan een soort christelijke jazzband met de meest verwarde geluiden. Wanneer gij nu vervolgens zegt, al die dertig jaren gaf de bazuin geen onzeker geluid, dan achten wij met name op dit punt reeds het geluid zeer onzeker en zeer onzuiver geworden.

In het vervolg van zijn critiek merkt de heer Amelink op, uitgaande van de juiste veronderstelling, dat wij de formulieren van eenigheid als belijdenis der kerk, in de bepaling van den grondslag mee in rekening gebracht willen zien: „Maar wij hebben onlangs in een kerkelijk blad gelezen, dat een groep van kerken, die deze drie formulieren van Eenigheid als belijdenis der kerk aanvaardt, desondanks is geworden tot valsche kerken“. Verbaast de heer Amelink zich daarover? Dat dit kan en hoe dit kan, dat verklaart hem die belijdenis zelf, daar waar zij over de merktekenen der ware en valsche kerk oordeelt. Het komt aan op o e f e n i n g van de reine predikatie des evangelies, het gebruik van de reine bediening der sacramenten, het gebruik van de kerkelijke tucht. Misbruik bij formeele handhaving der belijdenis is door haar niet gedekt.

Het is verbazingwekkend, dat de heer Amelink in dit verband kan concludeeren: „Ook die belijdenis blijkt dus geen waarborg te zijn tegen verwatering, afval en ketterij“. Weet hij dan niet, dat zelfs Gods Woord ons geen waarborg is tegen verwatering, afval en ketterij? Dat Woord zelf zegt ons, dat ondanks dat Woord die verwatering, afval en ketterij komen zullen, het is zoowel een boodschap des levens ten leven als een boodschap des doods ten doode. Wie het Woord hoort en doet is zalig, hem waarborgt dat Woord de zaligheid en wie dat Woord niet wil hooren en niet wil doen, hem waarborgt dat Woord de rampzaligheid. Wanneer de heer Amelink evenwel de waarde van de belijdenis in twijfel wil trekken, omdat ze geen garantie geeft tegen afval, zou hij dan ook maar niet de waarde van Gods Woord in twijfel gaan trekken, want dat Woord biedt evenmin op dit punt de door hem beoogde garantie.

P. GROEN.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 27

U.N.E.S.C.O. en Bijbelsche historie-kennis

Amice.

We moeten, geloof ik, nog eens wat doorpraten over een puntje van verleden week.

We hebben het toen gehad over een bepaalde joodsche aanduiding van vijanden-van-Israël, die met den naam van „Kittiers“ werden aangeduid. Zoals wij van iemand, die misschien nooit in Azië geweest is, ja, allicht nooit over de grenzen van zijn eigen landje kwam, toch in bepaalde omstandigheden rustig kunnen verklaren: die kerk leeft in „Babylon“, of: dat is een „Sodomier“, of, om dichter bij huis te blijven, zoals wij sedert 1940—1945 van een uit den polder getogen raren knaap kunnen zeggen: een „mof“, van een jonker: een „Pruis“, van een gemeenlijk mannetje: een „Beier“, van een vent-met-wilde-haren-en-een-mes: een „kozak“, zonder dat we daarbij ook maar één keer aan een aardrijkskundige groothed denken, zoo ook in het voorbeeld van verleden week, als Israël scheldt: zoo'n „Kittier“, zoo'n Chaldeeër.....

Maar een klein moeilijkheidje kwam verleden week om den hoek gluren. De tijdgenooten van iemand, die in een bepaalde situatie smalend of profeteerend zegt: zoo'n „Kittier“, die weten doorgaans erg goed, wat bedoeld wordt met zoo'n naam. Want zij hebben op school, in de sjoel (de synagoge), op catechisatie, bij den rebbi (den rabbijn) geleerd, wat de Kittiers gedaan hebben, toen en toen. Die daad van toen-en-toen, dat is het punt, waarop ze dan met anderen (die heelemaal niet in aardrijkskundigen of ethnologischen of racistischen zin Kittiers zijn) vergeleken worden, en die anderen met hen.

Het punt-van-vergelijking, daar komt alles op aan; anders snap je er niets meer van.

En om dat punt van vergelijking te weten, moet je toch precies de geschiedenis kennen, die zich heeft afgespeeld tusschen (laat ons bij die Kittiers blijven) tusschen Israël en de Kittiers?

En dit niet alleen.

Je moet óók terdóge weten, hoe die Israëlieten, die een man zonder Kittiersbloed in de aderen toch rustig „Kittier“ noemen, de dingen die zich tusschen Israël en de Kittiers hebben afgespeeld, „waardeeren“, d.w.z. welke waarde ze ernaar hechten, hoe ze die geschiedenis geestelijk, al of niet naar den Geest van God en van het Evangelie verstaan.

Als over duizend jaar iemand van het onderwijs der „algemeene geschiedenis“ zich herinnert, dat Nederland met Engeland oorlog heeft gehad, eerste, tweede, derde engelsche oorlog zeggen we dan, en als die goeie man van over duizend jaar uit een U.N.E.S.C.O.-boekje (je hebt toch ons blad ook vroeger gelezen, en weet dus wat dat is?) óók geleerd heeft, dat een paar eeuwen later, Nederland met Duitschland een oorlog gehad heeft, dan zal hij, als hij erg onnozel is (en dat word je vanzelf gemaakt bij U.N.E.S.C.O.-opvoeding), zich afvragen: als de Nederlanders iemand voor wat leelijks uit willen schelden, dan kunnen ze evengoed zeggen: „engelschman“ als „mof“. Ik ben in ouwe boeken het woord „engelsch“ tegengekomen in den leelijken zin (een-man-uit-Engeland) en in den „mooien“ zin van „engel-achtig“, — heusch. Met allebei (Engelschen en Duitschers) hebben de Nederlanders oorlog gehad. Bij dien U.N.E.S.C.O.-pupul zou het punt van vergelijking voor zijn besef alleen maar wezen: oorlog gehad. Maar hij zou er toch geen steek van begrepen hebben. Hij zou niet hebben bedacht, dat wij in dezen

tijd bij het scheldwoord „mof“ niet denken aan oorlog, en daarmee uit, maar aan revolutie, aan nazisme, aan gelijkschakeling, aan S.S., aan Hitler, aan totalitaire machtsdroomen, die meteen maar den „droomer“ (op weg naar een Götterdämmerungsvermietiging) deden grijpen naar kanonnen en zulk argumenteerend spul. De man zou niet begrijpen, dat we tegenwoordig (vroeger niet) bij „mof“ niet aan iets-gemoedelijks, maar aan iets-bar-ongemoedelijks denken; en bij „Beier“ weer genoegelijk kijken (bier en jodeln); en bij „Pruis“ een beetje zoo-tusschen-beide-in: bij „pruis“ denken we immers aan jonkers, aan sabelgerinkel, aan Wilhelm-II-snorren, aan een feodalen, maar wat protzerigen trots, aan stramme deftigheid, die niet meer „bij“ is.

Zóó kwam het, dat die geleerde man, J. v. d. Ploeg, wiens stukje we allebei waren gaan lezen, inzake die „Kittiers“ niet heelemaal zeker was van de bedoeling, die in een bepaalden tijd de benaming Kittier had, voor niet-Kittiers gebruikt zijnde. Van der Ploeg en wij stonden te ver af van den tijd, waarin die Kittiersnaam opdook in dien bepaalden, pas ontdekten commentaar. Hij snoof een luchtje-van-vrijheid, maar wist niet precies, waar de wind vandaan kwam. Dacht men aan de Kittiers als „veroveraars“? Was dát veroveren het fijne puntje, het vergelijkingspunt? Of zit er meer, misschien zelfs niet eens direct die veroveringsoorlog, in dat typeerend woord, dat gentilicium? Soms de gedachte van geloofsvervolg, van „andere goden“, van verontreiniging — alleen maar om te plagen en te sarren — van den tempel Israëls, van geestelijke vijandschap?

De taal luistert zoo fijn; denk maar aan dat woord-van-zooeven: gentilicium. „Gentilis“ beteekent soms niets anders dan: iemand van buiten de grenzen. Het kan ook beteekenen: een heiden, want buiten de grenzen wonen voor Israël heidenen. Het kan in later tijd den bijnaam krijgen (als de menschen zich op „het buitenland“, hm, hm, met zijn breëde allures willen oriënteren) van: een man, die-mee-kan-praten, algemeen ontwikkeld, ruim van geest, hm, hm, en dus „beschaafd“. En zoo word-je den éénen keer kwaad, als ik tegen je zeg: jij leelijke gentiele man, en den anderen keer: je bent een gentleman, Dán sta je te glimmen, ik ook. Toch is een gentleman een gentiele man. Het woord is alleen maar een slag om gedraaid.

Ik denk ook wel eens aan den naam „Egypte“ in den bijbel. Boven de wet staat: Ik heb u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid. Jij zegt dat ook met betrekking op je zelf, en op je kerk. Je zingt het ook, Gezang 1:1. Je bent intusschen nooit in Egypte geweest. Je zegt, verwonderd: dát heeft er toch zeker niets mee te maken: Egypte is toch geen geografische, maar een geestelijke term? De „dienst“ is toch in feite de „zonde-dienst“, althans in later instantie? Maar nu ben je precies, waar ik met je wezen wou. En als de „dienst“ de zondendienst is, dan kan de (egyptische) drijver-met-de-zweep een beeld van een macht zijn, die niet maar je land veroveren kwam, of je binnen zijn eigen gebied gevangen hield, voor dwangarbeid, maar die je tot afval verleiden wil, en je wil inschakelen in zijn eigen heidensche gelijkschakelings-procedures.

Dát zie je zóó.

Maar dacht je, dat de bijbellezers het niet zagen? De eerste bedoel ik, dezen keer?

Als in de dagen waarin Matthéüs schrijft, een Jood bij „Kittiers“ denkt aan: heidensche gelijkschakelaars, dan kan hij tegen ZIJN EIGEN VOLKSGENOOTEN zeggen: jij Kittier, of: jij Romein, of jij Griek, jij hellenist-heleene, jij afvallige, jij man-van-heidensche allure, jij Anuradier-maniak, die de grenzen, de geestelijke, de bonds-grenzen tusschen Israël en de heidenen uit wilt wischen.

Maar dan kan een Israëliet ook tegen zijn eigen priesters zeggen: jij Egyptenaar, wanneer het namelijk „slechte priesters“ zijn, onderdrukkers, gelijkschakelaars van Abrahams kinderen, onder een ongeestelijk, kerk-wezen-vreemd aspect. Want Daniël was heusch de eenige niet, die ons kwam leeren, dat de antichristelijke wereld-macht één is, doch onder verscheiden politieke namen achtereenvolgens optreedt. Dat zelfde hebben ook andere profeten gezegd, en zij deden dat met name onder het aspect van het „dienst-huis“ met zijn slavernij. Denk maar aan Jer. 23:7, 8 (vgl. 16:14, 15).

Ook „Egypte“ is in de Schrift maar zelden een bloot geografische of politieke benaming. „Egypte“, die naam gaat straks beteekenen: een principiëel-antithetische, kerkvijandige groothed. We denken daar misschien te weinig aan. Als van „Babel“ gesproken wordt, zijn we dadelijk klaar: we begrijpen zóómaar, dat „Babel“ een aanduiding is van een zondige wereldmacht. Niemand geloof bij de vermaning: „gaat uit van Babel“, dat hij eerst in de geografische groothed moet geweest zijn, om er „uit“ te kunnen „gaan“. Maar als er sprake is van „uit Egypte gaan“ of uit „Egypte“, „geroepen worden“, dan lezen we onwillekeurig altijd nog op andere manier: Egypte is ons dan niet meer dan een politieke geografische groothed. Maar is dat altijd juist? We gelooven van niet: Openb. 11:8 is er, ten voorbeeld, dat „het aardsche Jeruzalem“ zich één kan betoonen met „Egypte“ in de vervolging der kerk, in de vijandschap tegen wat God zijn ware Israël noemt.

Soms is dan ook de gedachte geopperd, dat in Matth. 2:15 (citaat uit Hos. 11:1) met „Egypte“ juist Israël bedoeld wordt; dat volk werd nu zóó slecht, dat God zijn eigen Zoon uit dat tyrannengebied, dat „Egypte“, weg moet halen om Hem langs wonderlijken weg te bewaren, totdat de ure voor zijn dienst (gekruisigd worden in „Egypte“ ter behoudenis van het ware „Israël“) zou zijn geslagen. Dat zou dan meteen een passend antwoord van den (voor Joden schrijvenden) Matthéüs geweest zijn op de vele smaadredenen van joodsche zijde over Jesus, die in Egypte allerlei leelijks zou hebben aangeleerd. Je moet zelf nog maar niet een-twee-drie voor deze opvatting kiezen; misschien wil de redacteur prof. Holwerda wel eens vragen, daar een stukje over te schrijven voor ons blad; het ligt op zijn terrein. Maar wij gewone mannetjes mogen wel alvast dit ééne erkennen, dat in de bijbelsche wijze van citeeren zeer veel nog niet doorzochte mogelijkheden liggen, met name in een boek van een Jood voor Joden. Zou het zoo wonderlijk zijn, als iemand zei: God heeft zijn Zoon „uit dat Sodom“ weggehaald? Maar als Sodom naast Egypte staat in Openb. 11:8, dan valt

nier veel des in e de stuk gewest tijds de jafas: h is, en de hij Gods uitlever en dus levert h Sodom. Gods Zo Kafafas vrien gebed zaak me worden „En nu Ik wou U.N.E.S. jou mees met je Europa hij gaat mensches worden a gen: stie omdat ze den jou ten kreg scholen. Geen A „gematig Geen ge Maar als Hille Hitler En gán En nu de gesch moeten v aan de i die Span niet iede Edomiet, der Cult Neen, Want: we tiërs zijn de egypt Maar v naar buit Egypte, de Kittis En die niet. En nu trouwe eens wele oppassen U.N.E.S. sámen er kinderen Toen is het crulr ook wel uit hun e lag, dat van als e bundel in in een do wel met p dat de pi de zwaari bleef „dol genomen, daan. Wa om ons st vingers te Doch a zwaard-va zwaard-de schroomt te roepen Het lost het schuif af. Die d te hebben schápen r beweerden Zelfs te maar vulg ongeopend scheede, 2 soort van gek. Toen ku Beest: sla alle schap afwenden. meente. Kafafas ne geschie ven met t